

„Toveri.“

Kansalainen — toveri. — 1792—1906. Nuo sanat ja luvut leikkivät mielessäni. Edellinen johtaa muistiin sen uljaan vuoden, jona ensi kerran uudemman historian aikana kokoontui todellinen kansan eduskunta, yleisellä äänioikeudella valittu, kuulu konventti, jota Victor Hugo on kunnioittanut nimellä „historian huippu.” Ja kunniaa tekikin tuo eduskunta yleiselle äänioikeudelle. Se julisti Ranskan tasavallaksi, pyyhkäsi pois kirkon vallan, julisti järjen palveluksen ja ylpeänä arvonsa tunnossa se alkoi uuden ajanlaskun: tasavallan vuonna I!

Ja se tahtoi hävittää sanan *herra!*

Jo oli „punanen kukko” pitkin maata aatellinnojen harjoilla leiskuten huutanut sääty-yhteiskunnan häviötä ja olikin kansalliskokous sääty-etuoikeudet poistanut. Nyt tahdottiin myös ulko-naisesti tasa-arvo julistaa ja määrättiin puhut-lusaksi *kansalainen*. Hymyyn vetäytyy suu, mutta silmäkulmaan kohoaa kyynel. Yleinen äänioikeus ja sana kansalainen rinnakkain, ero-mattomasti yhdessä! Ne sotkeentuivat tosin sil-loin taantumuksen jalkoihin, mutta yhä uudelleen korotti Pariisin kansa tuon, kansan verestä yhä

punottavamman lippunsa ja taas saatiin yleinen äänioikeus käytäntöön!

Mutta miksi haihtui tuo ensi tasavallan ihana unelma, miksi repelivät valtaherrat taas kansanvallan puhtaan lipun, miksi tahrasivat paavin prelaatit jälleen järjen valkaistut temppelet, miksi hälveni tasa-arvo entistä räikeämmäksi sorroksi ja orjuudeksi? — Kuinka astui luokkayhteiskunta säätyvaltion tilalle?

Kapitalismi sen teki, yksityisomistusoikeus, joka 1792:n miesten mielestä oli pyhä ja koskematon, se se kaatoi heidän tasavaltansa pilvilinnan, se vapauden, veljeyden ja tasa-arvon kolmivärilipun muutti riistävän kapitalistivaltion merkiksi ja — mikä iva — marseljeesin sen kunniahymniksi. „Kansalainen” kalpeni valjuksi ja värittömäksi puhujalavain korusanaksi yhdeksänentoista vuosisadan sanoilla ratsastavain valhevapaamielisten suussa.

— — —

Mutta kohosipa 20:es vuosisata ja uudet tunnussanat ilmoille korotti. Jo olivat ne uudet tunnukset maa-alaa itselleen raivanneet. „Kaikkien maitten köyhälistö liittykää yhteen”, oli uusi aamulaulu, joka herätettyään nukkuvia yli puolen vuosisadan kohosi ihmisyyden suureksi voitoksi Venäjän nousevan proletariaatin kautta.

Taas kuuluttavat „punaset kukot” uutta aamua, taas soivat pasuunat ja punertaa lippujen

väri ja uuden vallankumouksen orkesteri soittaa uuden sävelen, jonka nimi on „toveri!”

Toveri, toveri!

Kuinka kalpenee rinnallasi „kansalainen”, joka tosin merkitsee rikasta ja köyhää saman äänestysuurnan äärellä, mutta joka jättää heidän välilleen korusanoin täyttämättömän ammottavan kuilun.

Toista on „toveri!” Se merkitsee kädenlyöntiä kaikkien kesken, jotka tahtovat lopettaa ihmisten köhoamisen toistensa hartioitten yli ja sen sijaan asettaa työtä tekevän kansan tasasin oikeuksin, tasasin velvollisuuksin.

Eikä pysähdy „toveri” kansallisuuden rajalle kuten „kansalainen”, ei, vaan yli kansakuntain rajojen kiertyy toveruuden valtava liitto ympäri kaiken mailman. Työtekevän luokan järjestö, uusi yhteiskunta, on kasvanut luokkavaltion sisälle ja pian heittää niskoiltansa kapitalismin kuoren, kunhan sosialismin uusi ydin vaan on valmiina kestämaan koetuksen tulikasteen.

— — —

Meillä Suomessa on sanaa „kansalainen” niin kauan jo käytetty väärin, sehän kelpaa oikeastaan vain äänivaltaisten kesken. Mutta nyt kun „kansalaisuus” kai jossain muodossa meiläkin toteutuu, nyt tiedämmekin jo samalla, että se ei ole perille vievä päämäärä, vaikka kylläkin vankka porras eteenpäin. Me tiedämme jo, että

viedessämme äänilippua uurnaan samalla silmämme tähtää uusiin mailmoihin, toveruuden valtakuntaan, jonka aika on täyttyvä yhteistyömme kautta.

16, 5, 06.

